

CZU: 37.018.262

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.4557361>

PRINCIPALELE REPERE PENTRU O EDUCAȚIE A PĂRINȚILOR ADAPTATĂ ȘCOLII MODERNE

Maria LUPU

Universitatea de Stat din Moldova

În articol sunt descrise câteva dintre reperele importante în educația părinților pentru a fi „în pas” cu cerințele școlii pentru educația copiilor.

Școala va fi întotdeauna locul unde toți copiii își vor defini și dezvolta personalitatea, cadrele didactice vor dirija procesul instructiv-educativ cu responsabilitate, iar părinții vor fi parteneri în educarea copiilor. Misiunea școlii este să asigure o educație de calitate a copiilor în vederea integrării acestora în plan social, pentru a deveni cetățeni activi și responsabili, deplin conștienți de propria valoare.

Cuvinte-cheie: educația părinților, societate, elevi, integrare, progres, responsabil, modernism.

MAIN REFERENCES FOR PARENTS' EDUCATION ADAPTED TO MODERN SCHOOLS

In this article, I have tried to set out and describe some important milestones in parents' education in order to be in line with the school's requirements for children's education.

The school will always be the place where all children will define and develop their personality, and parents will be partners in educating their children and teachers will lead responsibly the instructional-educational process. The school's mission is to ensure a qualitative education for children, in view of their social integration, so that they become active and responsible citizens, fully aware of their own value.

Keywords: education of parents, society, students, integration, progress, responsible, modernism.

Introducere

Schimbarea rapidă și complexă, ca dimensiune, a realității contemporane a determinat schimbări esențiale ale sistemelor educaționale, aflate în ultimul timp în căutarea unor soluții strategice care să fie în concordanță cu schimbările din planurile social, informațional, tehnologic.

Educația încearcă să răspundă acestor provocări, să stabilească strategii adaptate unei lumi în permanentă mișcare, dar în același timp să pună la dispoziția elevilor instrumente de orientare profesională și socială, astfel încât aceștia să-și descopere vocațiile sau velleitățile spre anumite sectoare de activitate.

În acest context, școala se confruntă cu noi abordări educaționale generate de diversitatea problemelor societății și de multiplicarea zonelor de intervenție educațională. Dintre acestea putem nominaliza: impactul tehnologiei asupra dezvoltării intelectuale și psihice a copiilor, dependența de internet și efectele acestuia asupra lor, parentingul făcut de la distanță (părinți divorțați, imigranți sau absenți), neglijarea copiilor de către părinți prea ocupați să le asigure strictul necesar material.

Principalele repere ale unei educații adaptate contemporaneității

Având în vedere problemele modernismului, vom dezvolta câteva repere specifice unei bune abordări a raportului școală-elev-familie.

Mediul educațional actual trebuie să ofere fiecărui copil posibilitatea de a-și afirma talentul, aptitudinile și aspirațiile în spiritul respectului pentru valori, într-o societate care se bazează pe cunoaștere.

În noile circumstanțe calitatea în educație a fost denumită drept un proces de continuă îmbunătățire a sistemului educațional pentru a asigura atingerea stării optime în dezvoltarea personală, socială, fizică și intelectuală a fiecărui copil care va fi dat sub formă de produs societății.

Investiția permanentă în relația profesor-elev-părinte

Pe măsura evoluției societății, relațiile interumane dintre copii și profesor, dintre copii și părinți și relațiile profesor-părinți sunt adaptate la realitate și abordate prin prisma realităților la care ne raportăm.

Atât educatorii, cât și părinții se află într-o adevărată dilemă educațională în societatea contemporană. Astfel, dinamica lumii contemporane impune alte realități și alte priorități: „Lumea este diferită pentru părinții de astăzi, comparativ cu cei din trecut. Este diferită de lumea părinților lor și poate de a oricărui părinte de până acum” (R.M. Gilbert).

Educația oferită de școală trebuie să aibă și alte accente valorizatoare, care să aducă copilul tot mai aproape de lumea cărților, a științelor, a artelor, altfel încât curriculumul de astăzi trebuie să fie creativ, complex. Profesorii trebuie să-i stimuleze pe elevi, să-i ajute să învețe mai ușor, în alte contexte decât cele formale, care să-l valorizeze pe fiecare în funcție de potențialul și aptitudinile pe care le dorește.

Un profesor bun va căuta întotdeauna să cunoască copilul, să-l sprijine în reușitele sale, să-l valorizeze, precum și să stabilească punți solide de comunicare, relaționare cu părinții acestuia pentru a ajunge la rezultatul dorit.

Chiar dacă realitățile sociale, economice, tehnologice au determinat ample transformări, familia de astăzi, ca de altfel cea dintotdeauna, are același rol și aceleași responsabilități, lansate de pedagogia populară sub sintagma „celor șapte ani de acasă“, adică să pună bazele deprinderilor elementare copiilor – de a trăi decent printre oameni.

Impactul asupra societății este un reper izvorât din aceste realități educaționale care aduc în atenție necesitatea educației parentale, pentru dezvoltarea abilităților parentale eficiente, pentru creșterea gradului de participare și implicare în educația copiilor lor. Parteneriatul școală – comunitate este o soluție posibilă pentru rezolvarea reală a problemelor apărute în educația elevilor: absenteismul, dezinteresul pentru educație etc.

În acest parteneriat își găsesc locul toate categoriile de persoane, instituțiile interesate, resursele umane ale școlii, autoritățile locale, familiile elevilor, agenții economici, poliția și Biserica.

Școala va fi întotdeauna locul unde toți copiii își vor defini și dezvolta personalitatea, cadrele didactice vor dirija procesul instructiv-educativ cu responsabilitate, iar părinții vor fi parteneri în educarea copiilor. Misiunea școlii este să asigure o educație de calitate a copiilor, în vederea integrării acestora în plan social, pentru a deveni cetățeni activi și responsabili, deplin conștienți de propria valoare.

Adaptarea educației părinților la contemporaneitate și progress

Deoarece educația adulților nu poate deveni obligatorie, ea trebuie să fie adaptată nevoilor acestora și să acorde celor interesați spațiu, timp și metode pliate pe timpul liber al părinților și pe disponibilitatea acestora.

Un sistem de educație pentru adulți este bine organizat și funcțional atunci când este întemeiat pe motivații și centrat pe obiective care rezolvă problemele copiilor lor. Nu putem stimula motivațiile de participare la programe de parenting fără strategii care să se întemeieze pe cunoașterea nevoilor lor reale, specifice, de educație. Asemenea strategii presupun și un sistem de „autopurtare” a învățării care să se realizeze atât prin apelul la educatori (formatori) specializați (profesori, medici, juriști etc.), cât și prin apelul la dascălii copiilor lor care cunosc foarte bine punctele slabe și cele tari ale copiilor.

Accelerarea transformărilor sociale, democratice, emanciparea femeii (la preocupările materne și gospodărești adaugându-se preocupările profesionale și de studiu), modificarea statutului copilului, dispersia familiei, încercarea de a restitui prestigiul educației familiale (pe care l-a avut până la introducerea învățământului obligatoriu), progresele sociologiei și ale psihologiei, precum și alte cauze au dus la înțelegerea faptului ca orice sistem de educație ramâne neputincios dacă se izbește de indiferența sau de opoziția părinților.

Școala capătă astfel o misiune suplimentară: „Deoarece axa directoare a civilizației occidentale este înaintarea persoanei spre mai multă libertate și fericire, înaintarea societăților spre mai multă înțelegere și justiție... și dat fiind „demisia” unui număr de părinți și faptului că un număr crescând de copii vin fie din familii destrămate, fie din medii analfabete și o comunicare între părinți și copii nu se face întotdeauna foarte bine (părinți născuți într-o lume aproape imobilă însă au copii care sunt născuți într-o lume bulversată), pentru toate aceste motive școala are în sarcină o misiune suplimentară” [1, p.48].

Au existat întotdeauna educatori excelenți și părinți iubitori, care nu și-au pus probabil atâtea probleme și totuși au reușit foarte bine; dar poate ca acest lucru era mai ușor într-o lume foarte statornică, în care tradiția avea ultimul cuvânt. Modificarea pe care au suferit-o, în curs de o generație sau două, relațiile dintre părinți și copii, dintre adulți și tineri apare mai vadită în considerația pentru copil ce „are semnificația de recunoaștere intimă și profundă a valorii persoanei copilului și de încredere în potențialul lui de dezvoltare” [2, p.70].

Pentru îndeplinirea funcției fundamentale a familiei – de securizare a copilului – și a rolului sau socializator, aculturant și individualizator, finalitatea definitivă a educației părinților devine formarea conștiinței educative a părinților, a necesității unui efort conștient pe măsura evoluției nevoilor (inclusiv de educație) ale copilului.

Ca puncte de reper în educația părinților se apreciază: educarea viitorilor părinți (în școală sau în afara școlii); educarea părinților cu copii mici; relația școală-familie; rolul mass-mediei în educația părinților; programe de formare a formatorilor pentru educația părinților [3].

Analiza reperelor

În ceea ce privește relația școală-familie se impun deschideri oferite părinților privind aspectele școlare, psihopedagogice, pe lângă aspectele medicale, juridice etc.

Se cunosc următoarele forme mai importante de organizare a educației părinților și a colaborării școală-familie: asociații ale părinților care au o largă libertate de inițiativă (au aparut pentru prima oară în Statele Unite ale Americii în secolul trecut); școli ale părinților (inițiate în Franța în perioada interbelică) și școli ale mamelor (inițiate în Germania); consilii de administrație școlară formate (exclusiv sau în majoritate) din părinți, cu rol informațional, consultativ și decizional (ființează în Belgia, Danemarca, Olanda și în alte țări occidentale); comitete de părinți pe clase și școli, fără rol decizional, care sprijină școală în rezolvarea unor probleme (în țările est-europene).

Se recomandă, în general, o restrângere a programului de educație a părinților pe problemele ce satisfac nevoile specifice (de regulă, exprimate de părinți), îmbinându-se aspectele îngrijirii fizice, medicale, cu aspectele psihosociale și psihopedagogice. Programul trebuie să țină seama de rețeaua instituțiilor ce pot corela oferta cu cererea de educație exprimată, ceea ce impune întemeierea lui pe cercetări sistematice.

Un Raport asupra relațiilor dintre școală și familie în țările Comunitatii Europene [4], bazat pe cercetări comparative, documentare și empirice (prin ancheta de opinie cu chestionare aplicate pe un lot de 1744 de conducători de instituții școlare) enumeră patru motive pentru care școala și familia se străduiesc să stabilească legături între ele:

- a) părinții sunt juridic responsabili de educația copiilor lor (legislația reflectă astfel libertatea părinților de a-și crește copiii așa cum doresc; există diferențe între țări privind: măsura în care părinții pot alege între diferitele școli și cursuri pe care să le urmeze copiii lor; măsura în care părinții trebuie consultați de responsabilii școlari etc.);
- b) învățământul nu este decât o parte din educația copilului; o bună parte a educației are loc în afara școlii;
- c) cercetările pun în evidență influența atitudinii parentale asupra rezultatelor școlare ale elevilor, în special asupra motivațiilor învățării, precum și faptul că unele comportamente ale părinților pot fi favorizate datorită dialogului cu școala;
- d) grupurile sociale implicate în instituția școlară (în special părinții și profesorii) au dreptul să influențeze gestiunea școlară.

Obstacolele relației școală-familie pot fi de ordin comportamental (întâlnite atât între părinți, cât și la profesori și administratori școlari) sau de ordin material (relația școală-familie cere un surplus de efort material și de timp). Dificultățile pot rezulta din ideile divergente privind: responsabilitatea statului și a familiei privind educația copiilor; libertatea de alegere a școlii de către părinți sau unicitatea învățământului; impactul mediului familial asupra rezultatelor școlare ale copilului; randamentul pedagogic și datoria parentală; participarea părinților la gestionarea și procesul decizional din instituția școlară. Se consideră, în general, că problema este de atitudine; este dificil a pretinde, atât de la părinți, cât și de la profesori, argumente care să confirme sau să infirme ipoteza că relația de colaborare școală-familie este doar un „drept de opțiune”.

Reproșurile care li se fac părinților privind colaborarea cu școala sunt: apatia (nu vin la reuniuni anunțate); lipsa de responsabilitate (așteaptă inițiativa profesorilor); timiditate (lipsa de încredere în sine); participare cu ingerințe (critică cu impertinență școala); preocupări excesive (exclusive) pentru randamentul școlar (notele copilului); rolul parental rău definit (nu înțeleg corect funcțiile și rolurile în educația copilului); contacte limitate cu școala (numai în situații excepționale, de criză în comportarea copilului); conservatorism (reacții negative la idei noi). Reproșurile care li se fac profesorilor privind colaborarea cu familiile elevilor sunt similare (nu identice), inclusiv privind: dificultăți de a stabili relația cu adulții (tratează părinții ca pe copii și nu ca parteneri în educația copilului, decizând autoritar la reuniunile cu părinții); definirea imprecisă a rolului de profesor (oscilează între autonomia tradițională și perspectivele noi ale parteneriatului); lipsa pregătirii privind relația școală-familie.

Concluzii

În școală, cea mai bună pregătire pentru îndatoririle parentale constă într-un sistem de învățământ armonios, care să pregătească pentru învățarea continuă și colaborarea cu alții; la elevii mai mari pot fi introduse cursuri speciale, de educație sexuală, de educație familială („școala vieții”).

Părinții trebuie educați în permanență, ajutați să se adapteze la necesitățile și cerințele societății moderne astfel încât, la rândul lor, să își poată educa copiii pentru o bună integrare în societatea actuală.

Referințe:

1. DOMENACH, J.M. *Ce qu'il faut enseigner: pour un nouvel enseignement général dans le secondaire*, 1989.
2. OSTERRIETH, P.A. *London Educational Review*, 3, 3, 1-5, Aut 74, *The purpose of this editorial is to formulate some reflections of a very general and introductory kind on the problem posed by the educational handicaps of large numbers of children from socially and economically deprived backgrounds, from the point of view of a developmental and clinical psychologist, rather than that of an educationist*, 1970.
3. STERN, H.H. *Languages for younger children: recent trends and new directions*. Languages for younger children: recent trends and new directions, 1972.
4. MACBETH, Al. *Raport asupra relațiilor dintre școală și familie în țările Comunității Europene*, 1998.

Date despre autor:

Maria LUPU, doctorandă, Școala doctorală *Psihologie și Științe ale Educației*, Universitatea de Stat din Moldova.

E-mail: maria_lupu76@yahoo.com

Prezentat la 17.03.2020